

153. MEKTUP

١٥٣ - ﴿ الْمَكْتُوبُ الثَّالِثُ وَالْخَمْسُونَ وَالْمِائَةُ : اِلَى الشَّيْخِ مِيَانٍ مُزْمَلٍ فِي بَيَانِ الْخَلَاصِ الثَّامِ مِنْ رِقِيَّةٍ مَا سِوَاهُ تَعَالَى الْمَرْبُوطُ بِالْفَنَاءِ الْمُلْطَقِ ﴾

وَصَلَ الْمَكْتُوبُ الْمُرْسَلُ الْحَمْدُ لِلَّهِ ذِي الْإِنْعَامِ وَالْمِنَّةِ قَدْ جَعَلَ طَالِبِيهِ فِي قَلْقٍ وَاضْطِرَابٍ وَتَجَاهُمٍ بِذَلِكَ الْاضْطِرَابِ مِنَ السُّكُونِ إِلَى غَيْرِهِ وَلَكِنَّ الْخَلَاصَ الثَّامِ مِنْ رِقِيَّةِ الْأَعْيَارِ إِنَّمَا يَتَيَسَّرُ إِذَا حَصَلَ التَّشَرُّفُ بِالْفَنَاءِ الْمُلْطَقِ وَزَالَتِ التَّقَوُّشُ الْكُورِيَّةُ مِنْ مِرَاةِ الْقَلْبِ بِالْكُلِّيَّةِ وَلَمْ يَبْقَ التَّعَلُّقُ الْعِلْمِيُّ وَالْحَبِيبُ شَيْئًا مِنَ الْأَشْيَاءِ وَلَمْ يَكُنْ مَقْصُودٌ وَمَرَادٌ غَيْرَ الْحَقِّ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى وَدُونَهُ خَرَطُ الْقَتَادِ وَرَبَّمَا يُظَنُّ اِئْتِنَاءُ التَّعَلُّقِ وَلَكِنَّ الظَّنَّ لَا يُعْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا ﴿ع﴾ وَهَذِي سَعَادَاتٌ تَكُونُ نَصِيبَ مَنْ * وَالتَّعَلُّقُ بِالْأَحْوَالِ وَالْمَقَامَاتِ تَعَلُّقٌ بِالْغَيْرِ فَمَا تَقُولُ فِي التَّعَلُّقِ بِأَشْيَاءٍ أُخَرَ ﴿شَعْرٌ﴾:

دَعُ مَا يَصُدُّكَ عَنْ وَصْلِ الْحَبِيبِ وَمَا * يُلْهِيكُ عَنْهُ قَبِيحًا كَانَ أَوْ حَسَنًا وَقَدْ انْجَرَّتْ مُدَّةُ غُرْبَتِكَ إِلَى التَّطْوِيلِ وَالْفُرْصَةُ غَنِيمَةٌ فَإِنْ كَانَ الْأَصْحَابُ وَالْأَحْبَابُ مِنْ أَهْلِ الرُّخْصَةِ فَمَا وَجْهُ التَّوَقُّفِ وَالْأَفْأَ مَا الْحَاجَةُ إِلَى الرُّخْصَةِ يَنْبَغِي أَنْ يُلَاحِظَ مَرْضَى الْحَقِّ سُبْحَانَهُ رَضِيَ أَهْلُ الْعَالَمِ أَمْ لَا وَمَاذَا يَكُونُ عَدَمُ رِضَاهُمْ ﴿ع﴾: وَكُلُّ الْقَصْدِ مِنْ تَبِعِ الْحَبِيبِ * يَنْبَغِي أَنْ تَعْتَقِدَ أَنَّ الْمَقْصُودَ هُوَ الْحَقُّ سُبْحَانَهُ فَإِنْ اجْتَمَعَ مَعَ مَحَبَّتِهِ شَيْءٌ فَتَنَافَعَ وَإِلَّا فَضَارَّ ﴿ع﴾: أَثَرُ نَوَالِي وَرَدَ وَذَا وَجْهِي زَاهِرٌ * وَالسَّلَامُ.

TÜRKÇE ANLAMI

Bu mektup Şeyh Miyân Müzzemmil'e²⁶⁸ yazılmış olup, mutlak fenaya bağlı olan mâsivânın efsûnundan tam olarak kurtulma konusunu içerir.

Gönderilen mektup ulaştı.

Nimet ve minnet sahibi olan Allah'a hamdolsun ki kendisini isteyenleri, ızdırabın ve sıkıntının içine koyarak, bu ızdırapla onları başkasında sükûnet bulmaktan kurtardı. Ancak *ağyârın* (Allah'ın dışındakilerin) esâretinden tam olarak kurtulmak, yalnızca *mutlak fenâ* ile şereflenilmesi durumunda mümkün olur. Böylece kevnî izler kalp aynasından tamamıyla silinir ve eşyadan herhangi bir şeye karşı ne sevgiye dayalı ilgi ne da ilmî ilgi, hiçbir şey kalmaz. Hakk Subhânehû Te'âlâ'nın dışında hedeflenen ve istenilen bir şey olmaz. Yoksa iş gerçekten çok zor olup beyhude uğraşmaktır.²⁶⁹

Bazen Hakk'ın dışındakilere olan taallukun yok olduğu zannedilebilir ama, "*Zan baktan hiç bir şeyin yerini tutmaz.*" (Yunus 36)

"Bu büyük saadetler kime nasib olur acep!" (Şiir)

Hâl ve makamlarla ilgilenmek bile *gayr* ile ilgilenme addediliyorsa diğer şeylerle ilgilenmeye ne denir!..

"Sevgiliye ulaşmaktan seni engelleyeni bırak!

Seni ondan oyalayan ister çirkin olsun ister güzel!" (Şiir).

Ayrılık müddetiniz hayli uzadı. Fırsat da ganimettir. Eğer dostlar ve arkadaşlar ruhsat ehli ise beklemenin sebebi nedir. Eğer ruhsat ehli değillerse ruhsata ne gerek var. Hakk Subhânehû'nun rızasını düşünmek gerek, dünya ehli ister razı olsun isterse olmasın. Hem razı olmasalar ne çıkar.

"Bütün maksat sevgili uğrunadır." (Şiir).

Yegâne maksadın Hakk Subhânehû olduğuna inanman gerekir. O'nun sevgisiyle birlikte olursa her şey faydalıdır yoksa zararlıdır.

"Güle mi sevgi besliyorsun,

işte ruhsârım buradadır" (Şiir)

²⁶⁸ Şeyh Miyân Müzzemmil: bkz c.1, M. 117, dipnot.

²⁶⁹ Metinde geçen "*ve dînebi bartı'l-katâdi*" deyiminin açıklaması için bkz. 75. Mektubun ilgili dipnotu.

Vesselam.

KELİME ANLAMI

153. Yüz elli üçüncü mektup (Xıme
 فِي بَيَانِ شَيْخِ مَيَانَ مُزَمَّمِيلِ'e (Ne hakkindadır?)
 مَنْ رَقِيَّةٍ مَا سِوَاهُ (Neden?) Tam olarak kurtulmanın beyanı hakkındadır
 الْمَرْبُوطِ (Öyle kurtuluş ki) Allâh-u Teâlâ'nın dışında kalan şeylerin esaretinden
 بِالْفَنَاءِ الْمُلْطَقِ Mutlak fenâya bağlıdır >

لِلَّهِ ذِي (Xıme?) Hamd olsun
 قَدْ جَعَلَ طَالِبِيهِ Kendisini isteyenleri koydu
 وَنَجَّاهُمْ بِذَلِكَ الْإِضْطِرَابِ فِي قَلْبِي وَاضْطِرَابِ (Neyye?) Sıkıntı ve ıstırapın içine
 وَلَكِنَّ مِنْ السُّكُونِ إِلَى غَيْرِهِ (Neden?) Başkasına güvenmekten
 مِنْ رَقِيَّةٍ الْأَغْيَارِ (Neden?) Ancak tam olarak kurtuluş
 إِذَا حَصَلَ التَّشْرِفُ (Ne zaman?) Sadece mümkün olur
 وَزَالَتْ (Ne?) Ve silindiğinde
 بِالْكَلْبَةِ (Nastî?) Kalp aynasından
 تَامَامِيًّا (Neden?) Kevni izler
 وَكَمْ يَكُنْ مَقْصُودٌ وَمَرَادٌ (Neyye?) Eşyadan herhangi birine
 غَيْرَ الْحَقِّ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى (Ne olmadığında?) Hak
 خَرُطَ الْقَتَادِ وَدُونَهُ Bu olmaksızın
 انْفَاءُ التَّعْلُقِ (Ne?) Çoğu zaman zannedilir
 مِنْ الْحَقِّ (Neden?) Ancak zan ifade etmez
 تَكُونُ سَعَادَاتٌ (Neyye?) Bunlar
 وَهَذِي مِيسْرَا (ع) (Neyye?) Hiçbir şeyi
 وَالَّتِلْقَانِ بِالْأَحْوَالِ وَالْمَقَامَاتِ (Neyye?) Acaba kimin nasibi olur? *
 * HALLER VE MAKAMLARLA

ilgilenmek بِأَعْيُنٍ تَعْلُقُ بِالْعَيْنِ (Allah'tan) gayrisıyla ilgilenmek (olunca) Ne dersin ﴿ع﴾
 hak{kıyafat} فِي التَّعْلُقِ بِأَشْيَاءٍ أُخَرَ Diğer şeylerle ilgilenmek hakkında ﴿شعر﴾ Şiir:

Sevgiliye عَنْ وَصَلِ الْحَبِيبِ ﴿Nedeni?﴾ Seni alıkoyan şeyi ﴿Neyi?﴾ Bırak دَعُ
 قَبِيحًا كَانَ أَوْ حَسَنًا أَوْ حَسَنًا أَوْ حَسَنًا Ve seni ondan oyalayan şeyi وَمَا يُلْهِيكَ عَنْهُ Ister
 çirkin olsun, ister güzel

إِلَى التَّطَوُّلِ ﴿Nereye?﴾ Ayrılık müddetiniz مُدَّةُ غُرْبَتِكَ Sürüp gitti وَقَدْ انْجَرَّتْ
 EĞER فَإِنْ كَانَ الْأَصْحَابُ وَالْأَحْبَابُ Fırsat ganimettir وَالْفُرْصَةُ غَنِيمَةٌ Uzatılmaya
 فَمَا وَجْهَ التَّوَقُّفِ مِنْ أَهْلِ الرُّخْصَةِ Ruhsat ehlinde iseler مِنْ أَهْلِ الرُّخْصَةِ arkadaşlar ve dostlar
 فَمَا الْحَاجَةُ إِلَى الرُّخْصَةِ EĞER Ruhsat ehli değilseler وَالْأُ الْ Beklemenin sebebi nedir?
 مَرَضَى ﴿Neyi?﴾ Göz önünde bulundurmak gerekir Ruhsata ne gerek var? أَنْ يَلَا حِظَّ
 دُنْيَا EHİLİ RAZI OLUN YA DA رَضِيَ أَهْلُ الْعَالَمِ أَمْ لَا HAK TEÂLA'nın rızasını الْحَقُّ سُبْحَانَهُ
 رَازِي OLMAVALARI ﴿ع﴾ عَدَمُ رِضَاهُمْ RAZI OLMAVALARI Hem ne ifade eder ki; وَمَاذَا يَكُونُ
 يَنْبَغِي أَنْ تَعْتَقِدَ SEVGİLİ UĞRUNADIR مِنْ تَبِعِ الْحَبِيبِ * BÜTÜN MAKSAT * وَكُلُّ الْقَصْدِ Mısra:
 فَانْ HAK TEÂLA'dır هُوَ الْحَقُّ سُبْحَانَهُ YEGÂNE MAKSUT أَنْ الْمَقْصُودَ İnanman gerekir ki;
 فَتَنْفَعُ شَيْئٌ ﴿Neyi?﴾ Onu sevgisiyle مَعَ مَحَبَّتِهِ Şayet bir araya gelirse ﴿Neyi ile?﴾
 وَرَدَّ كَازANCIMIN ESERİ أَرَأَيْتَ نَوَالِي Mısra: ﴿ع﴾ Yoksa zararlıdır وَالْأُ فَضَارٌّ Faydalıdır
 GÜLDÜR ZAHİR Bu da yüzüm زَاهِرٌ ÇİÇEK TİR وَالسَّلَامُ Selamlar.

